

לקראת חנוכת המוזיאון

שלמה דורי, מוזיאון וארכיון הרפת - יפעת

אישים, אשר בשנות הקמת הענף הטביעו את חותמם בצורה בולטת על הענף ולוח זיכרון ל-11 רפתנים אשר ניספו במימי הכנרת ב-1943, בטיול אחרי האסיפה הכללית של ה.מ.ב. בדגניה א'.

בתצוגה כ-90 צילומים, ביניהם נדירים ביותר, ומוצגים מתקופות שונות, החל מראשית המאה ועד היום. 10 טבלאות מציגות התפתחות שיטות ההזנה, ייבוא בקר ארצה, ייצוא בקר וזרמה, התפתחות תנובת החלב, הכלאות דחיקה.

הצילומים והמוצגים מחולקים למדורים: חליבת יד, חליבה מכנית, הובלת חלב, מוצרי חלב והכלים הקשורים בתעשיית חלב, ביקורת חלב, טיפוח, הזנה, עזרה וטרינרית, הזרעה מלאכותית, ייבוא בקר, ייצוא בקר וזרמה, האדם בענף, במלחמת השיחרור ואוסף בולים גדול בנושא הבקר מעזבונו של מיכאל אמיץ ז"ל, מראשוני מבקרי החלב בארץ. בכל המדורים השתדלנו להציג תמונות ומוצגים מן העבר ובתמונה אחת או שתיים את המצב היום. בגלל צימצום המקום וחוסר יכולת להשיג מוצגים מסויימים כפי רצוננו - החלק התצוגתי צנוע ועיקר הדגש הוא על צילומים.

הארכיון מכיל כרגע כ-50 תיקים גדולים מלאים חומר, אשר הצטבר עד כה. חומר נוסף הובטח ויש תקווה שיגיע. החומר מחולק לפי נושאים: ה.מ.ב., הזנה, מחקר, ביקורת חלב, כלכלה, מועצת חלב, "תנובה", חליבה מכנית, מבנים, עבודה, רפואה וטרינרית, הזרעה

הפעם לא תמצאו במדור זה "חדשות מן העבר" - כי אם מלים מספר על המקום בו שמורות "החדשות" האלה וזה לקראת פתיחתו של המוזיאון בעוד זמן מה. ברצוני למסור לציבור תיאור קצר של המפעל. המחשבה על הקמת אתר זה עלתה במוחו של כותב שורות אלה, בתקופה בה עזר מטעם ההתאחדות לח' אוריאל לוי בכתיבת ספרו החשוב "תולדות ענף הבקר לחלב בישראל". היה ברור, ששפע החומר ההיסטורי ומספרם העצום של הצילומים ראוי שיישמר ויבוא לשימוש של הציבור שלנו. ב-1983 הועלתה הצעה להקים את המפעל ליד המוזיאון לראשית ההתישבות אשר ביפעת. התוכנית אושרה בישיבה משותפת של הנהלת ה.מ.ב., נציג המרכז החקלאי ומועצת החלב, באותה שנה. הקמת המבנה ומילוי תוכן נמשכו 4 שנים, זמן ממושך למדי, היות ורוב העבודה בניהול העניין נעשתה בהתנדבות אחרי ובין שעות העבודה ברפת. בתחילת העבודה גם המימון לא זרם בקצב הדרוש. אך היום כשאנו נמצאים לפני גמר האתר, אפשר לסכם בסיפוק, שלמרות כל הקשיים הגענו לסיום מוצלח.

המבנה הוא בסגנון רפת מתקופת המנדט הבריטי (בית ספר חקלאי "כדורי") ומתחלק לשני אגפים: מוזיאון בשטח של 100 מ"ר וארכיון בשטח של 35 מ"ר. בנוסף ישנם חדרי שירות על כ-5 מ"ר, כך שהמבנה כולו משתרע על שטח של 140 מ"ר.

מה במוזיאון? המוזיאון מחולק לכמה מדורים:

"מניחי היסוד" ופינת הנצחה - עם תמונות של 8

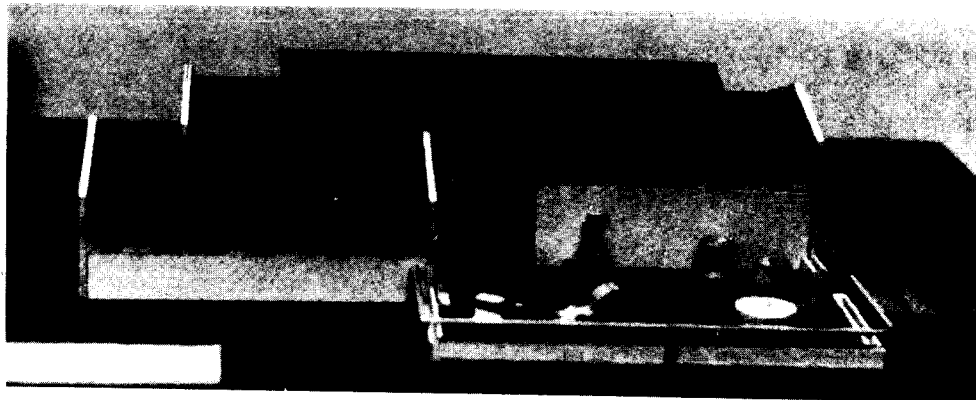
עדר" ישנים ממשקים, ספרי הפרים של ה.מ.ב. וספר "האלופות" של משרד החקלאות. בארכיון כ-2000 צילומים (טרם סודרו), ובנוסף לכך סרטים והקלטות היסטוריים.

ניהול והפעלת האתר נעשית היום בהשקעת חצי יום עבודה מטעם ה.מ.ב. ובאחריותה, כשהמועצה האזורית "יזרעאל" וקב' יפעת אחראיים לפיתוח השטח ולסידורים השוטפים. אני יודע, שלא הכל יהיה מושלם, בזמן הפתיחה, אך המוזיאון יהיה במצב, שציבור מגדלי הבקר, תלמידי בתי הספר החקלאיים (הבוגרים), סטודנטים לחקלאות ואורחים מחו"ל ייהנו ממבט כולל על תולדותיו, הקמתו והתפתחותו של הענף המופלא ביותר בחקלאות הישראלית.

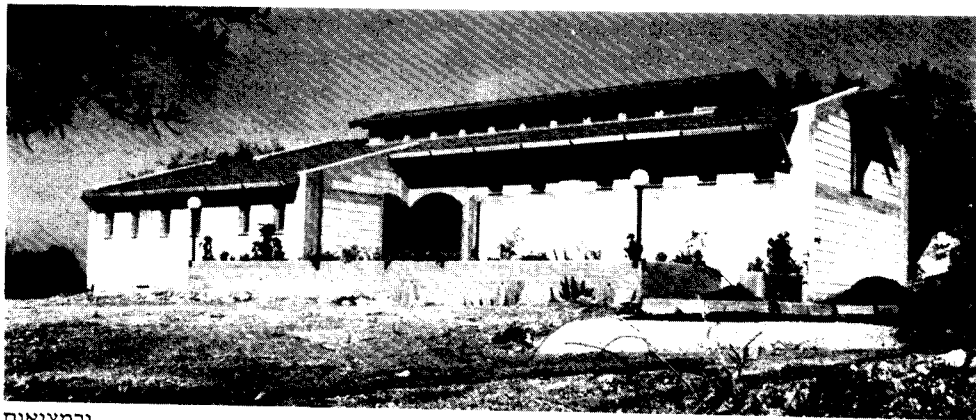

מלאכותית, טיפוח, חומר פנימי של משקים, ועדות אזוריות, ממשק, ייבוא, וייצוא בקר וזרמה, חומר לועזי של זרים על גידול בקר בישראל ושלנו עבור חו"ל. בשלב זה, החומר חולק לפי נושאים, אך טרם סודר כרונולוגית וטרם קוטלג, כך שאין אפשרות להשתמש בו עכשיו. סידור הארכיון הוא עבודה עצומה והיא תימשך עוד זמן רב. כמו כן, טרם נתקבל חומר מכמה מוסדות חשובים.

בספריה ישנם הספרים, אשר הופיעו בעברית על גידול בקר בישראל וספרים לועזיים, בהם מוזכר גידול הבקר בישראל. כמו כן, ישנם כל הכרכים של "משק הבקר והחלב", מדור הבקר של "השדה", "הבוקר", "רפואה וטרינרית" ובס"ה למעלה מ-40 כרכים. יש גם מספר "ספרי

מוזיאון הרפת בדגם...

...ובמציאות